

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและอิสระแห่งตน ที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

Parenting Style and Self-Autonomy toward the Creative Problem Solving
among Secondary 4 – 6 students in The Demonstration School of
Ramkhamhaeng University (Secondary)

ณัฐอนันท์ ช่อคง (Natanon Chorkong)*

ภูริเดช พาหุยุทธ์ (Phurided Pahuyut)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ระดับอิสระแห่งตน และการ
แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่าย
มัธยม) 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว 3) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาอย่าง
สร้างสรรค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 267 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วน
บุคคล แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดอิสระแห่งตน และแบบวัดการแก้ไขปัญหาอย่าง
สร้างสรรค์ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีระดับสูงที่สุดคือการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (M
 $= 3.60$) ส่วนระดับอิสระแห่งตนและการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.34$ และ
 3.45 ตามลำดับ) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อิสระแห่งตน และการแก้ไข
ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า มีเพียงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการ
แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การวิเคราะห์อิทธิพล พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและอิสระแห่ง
ตนมีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาสร้างสรรค์ โดยผลจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple
Regression) แสดงว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และอิสระแห่งตน ทั้งอิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม
และด้านความสามารถพยากรณ์การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดัง
สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ สรุปได้ว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและอิสระแห่งตนมีผลสำคัญต่อการส่งเสริม
ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน

คำสำคัญ : รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู, อิสระแห่งตน, การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Email: 6514671021@ru.ac.th

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา สาขาวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the parenting styles, self-autonomy levels, and creative problem-solving skills of 267 students in grades 10-12 at the Demonstration School of Ramkhamhaeng University (Secondary Level); 2) examine the relationships between these factors; and 3) assess the influence of parenting styles and self-autonomy on students' creative problem-solving skills. The research used a demographic questionnaire, a parenting style questionnaire, an autonomy scale, and a creative problem-solving scale. Data were analyzed using Pearson's Correlation Coefficient to analyzed relationships, and multiple regression analysis was conducted to assess the influence of parenting styles and self-autonomy on creative problem-solving, with a significance level set at 0.05. The results showed that: 1) The "Authoritative" parenting style was the most prevalent ($M = 3.60$, $SD = 0.94$); self-autonomy and creative problem-solving were both at moderate levels ($M = 3.34$ and 3.45 , respectively); 2) Uninvolved parenting style was the only variable which wasn't correlate with creative problem-solving. ;3) The Authoritarian parenting style, self-autonomy, behavioral self-autonomy, and cognitive self-autonomy all significantly influenced creative problem-solving. The regression analysis indicated that creative problem-solving was positively influenced by autonomy and the controlling parenting style, with the following equations: Creative Problem-Solving (Y) = $-0.487 + 0.107$ (Authoritarian Parenting Style) + 1.175 (Autonomy) and Creative Problem-Solving (Z) = 0.795 (Authoritarian Parenting Style + Autonomy)

Keywords: parenting style, self-autonomy, creative problem solving.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการใช้ชีวิตของบุคคลในปัจจุบันมีความซับซ้อน และหลากหลาย ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของบุคคลต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว บุคคลกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ เด็กและเยาวชน เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวตนและได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570) ได้

วางเป้าหมายในการมุ่งเพื่อที่จะพัฒนาประชากรและคุณภาพประชากรให้เป็นผู้มีความสามารถในการ “ล้มไถ่ ลุกไถ่” โดยมีทักษะการพร้อมรับ สร้างความพร้อมในการรับมือกับสภาวะวิกฤติ สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว โดยทั้งนี้เมื่อได้ทำการพิจารณาจากผลสำรวจข้อมูลในการแก้ปัญหาของเยาวชนไทย พบว่ายังมีเยาวชนไทยจำนวนมาก ที่ยังขาดทักษะในการแก้ปัญหา จากประสบการณ์การทำงานในขอบข่ายงานของการบำบัดผู้ป่วยติดสารเสพติด พบว่ามีผู้ป่วยจำนวนไม่น้อยที่ยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น โดยจากการสอบถามพูดคุย และข้อมูลจากการซักประวัติ พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มักมีปัญหาสัมพันธ์ภาพในครอบครัว และยังมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่สามารถรับรู้ได้ในช่วงวัยเด็กที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดปัญหาสัมพันธ์ภาพในครอบครัว เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความเครียด ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติด เพื่อแก้ปัญหา หลีกหนี และบรรเทาความเครียดที่เกิดขึ้น การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของเด็กจึงทำให้ทราบถึงความแตกต่าง จุดเด่นของแต่ละรูปแบบ รวมไปถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและผ่านพ้นปัญหาในชีวิตได้ หลีกเลี่ยงการพึ่งพาการใช้สารเสพติด และช่วยในการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือได้อีกด้วย ซึ่งผู้ที่มีอิทธิพลสำคัญกับการกำหนดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูคือบิดามารดา หรือผู้ปกครองนั่นเอง ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สามารถยกระดับมาตรฐานของทรัพยากรบุคคลในประเทศ (พรทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ, 2545) การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหนึ่งในแนวคิดที่ได้รับความนิยม คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ Baumrind (1971) โดยได้ทำการแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

สังคมปัจจุบัน การใช้วิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบเดิมอาจไม่เพียงพอ ซึ่งสิ่งที่จะช่วยในการปรับตัวก็คือ “ความคิดสร้างสรรค์” เป็นวิธีการคิดในรูปแบบใหม่ เมื่อนำมาผนวกเข้ากับทักษะ “การแก้ไขปัญหา” จะทำให้เกิดทักษะที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางใหม่ ๆ สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการเผชิญปัญหาด้วยการออกแบบคิดแบบใหม่ ๆ ซึ่งทักษะวิธีการนี้ได้รับการนิยามว่าเป็น “การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์” (creative problem solving : CPS) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดการแก้ไขปัญหาด้วยความคิดแปลกใหม่ หลากหลาย Treffinger et al. (2005) เสนอว่าการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นเป็นการเชื่อมโยงความสามารถในการสร้างสรรค์ (creativity) กับกระบวนการแก้ปัญหา (problem-solving approaches) เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในการเชื่อมโยงโครงสร้างระหว่างขอบข่ายการสร้างสรรค์และกระบวนการคิดไว้อย่างชัดเจน โดยกระบวนการข้างต้นจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัย อิสระแห่งตน (self-autonomy) ซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตวิทยาที่ว่าด้วยการควบคุม การแก้ไขแก้ปัญหา การเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยอิสระแห่งตนสามารถใช้ในการทำความเข้าใจองค์ประกอบในแต่ละมิติของบุคคลได้อย่างกว้างขวาง โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเกิดการพัฒนามาตั้งแต่เด็ก ผ่านการเลี้ยงดู พฤติกรรม อารมณ์ รวมถึง

ความคิด ทักษะคิดเฉพาะบุคคล Beckert (2005) และ Mele (2001) ได้อธิบายว่าอิสระแห่งตนของวัยรุ่นจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ ความสามารถในการกระทำเพื่อตนเอง ความสามารถในการแสดงความรู้สึกเพื่อตนเอง และความสามารถในการคิดเพื่อตนเอง แต่เนื่องด้วยสังคมที่มีความผันผวนเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การพัฒนาอิสระแห่งตนทั้งทางด้านพฤติกรรม และอารมณ์อาจจะยังไม่ได้ถูกพัฒนาอย่างเต็มที่ จนทำให้การทำงานของอิสระแห่งตนด้านความคิดนั้นยังไม่สามารถแสดงศักยภาพได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นการส่งเสริมอิสระแห่งตนด้านความคิด (cognitive autonomy) ให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นตอนต้น อาจเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้บุคคลมีอิสระแห่งตน จะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันอีกด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรม พบความสัมพันธ์กันระหว่างการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ ตัวแปรทางจิตวิทยาต่าง ๆ อาทิเช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม แรงจูงใจทางการเรียน สุขภาวะทางจิต ความเชื่อมั่นในตนเอง รวมไปถึงเจตคติส่วนบุคคล ซึ่งการศึกษาวิจัยความแตกต่างของรูปแบบการเลี้ยงดูและอิสระแห่งตน ที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในประเทศไทยนั้นยังมีข้อจำกัด การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรข้างต้น จึงจะสามารถเป็นประโยชน์ เป็นแนวทางในการใช้ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างทักษะของนักเรียน รวมไปถึงเสริมสร้างความตระหนักรู้ให้กับผู้ปกครองถึงความสัมพันธ์ของรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีความสัมพันธ์กันกับทักษะที่จะช่วยให้เด็กมีทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตในปัจจุบันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อิสระแห่งตน และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายมัธยม)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อิสระแห่งตน กับ การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายมัธยม)
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และอิสระแห่งตน ที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายมัธยม)

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

1. รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)
2. อิสระแห่งตนมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และอิสระแห่งตน สามารถร่วมกันทำนุบำรุงการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู Baumrind (1971) แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ประเภท ตามระดับของการควบคุมและการตอบสนองของผู้ปกครองต่อบุตร ได้แก่

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรมีพัฒนาการตามวัยภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น มีเหตุผลในการกำกับพฤติกรรม และส่งเสริมความเป็นอิสระในการตัดสินใจ
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีการเน้นวินัยเข้มงวดและการเชื่อฟังโดยไม่มีการอธิบายเหตุผล ผู้ปกครองใช้อำนาจควบคุมสูง มีข้อจำกัดต่อเสรีภาพของบุตร และมักใช้การลงโทษแทนการชี้แนะ
3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive Parenting Style) หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองให้ความรักและตอบสนองต่อความต้องการของบุตร แต่ขาดการกำกับควบคุม บุตรมีอิสระสูงในการแสดงออกและตัดสินใจ โดยไม่มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน
4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมและการตอบสนองต่อบุตร ไม่มีการควบคุมหรือแนวทางในการดูแล ส่งผลให้บุตรขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทิศทางในการดำเนินชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Mehrinejd et al. (2015) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระและปราศจากความหวาดกลัว

Sanober .et al. (2023) ได้ทำการศึกษาผลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมต่อพัฒนาการเด็ก พบว่าการเลี้ยงดูด้วยการควบคุมอย่างมีขอบเขตช่วยเสริมสร้างวินัย การเคารพกฎเกณฑ์ และการตั้งเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน โดยเฉพาะในบริบททางสังคมและครอบครัว

Hashem et al. (2024) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูและการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในวัยรุ่น พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการคิดแก้ปัญหา

เนื่องจากการขาดข้อจำกัดส่งเสริมให้เด็กได้ใช้กระบวนการคิดอย่างอิสระและรับผิดชอบในการตัดสินใจด้วยตนเอง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า **รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก** โดยเฉพาะรูปแบบแบบเอาใจใส่ที่ส่งเสริมการเติบโตเชิงบวก ทั้งด้านเหตุผล จริยธรรม และการเห็นคุณค่าในตนเอง ขณะที่รูปแบบแบบทอดทิ้งมักสัมพันธ์กับปัญหาทางพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านความรุนแรง และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ทฤษฎีอิสระแห่งตน

โดยจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับอิสระแห่งตน ทำให้ได้พบว่าทฤษฎีต่าง ๆ ล้วนตั้งอยู่บนองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ด้านดังนี้ คือ

อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม (Behavioral Autonomy) โดย Noom (1999) และ Noom, Deković & Meeus (2001) ให้ความหมายว่าเป็นความสามารถในการวางแผน กำกับ และพัฒนาวิถีต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายส่วนตน Beckert (2005) มองว่าเป็นความสามารถในการกระทำเพื่อตนเองโดยไม่พึ่งพาผู้อื่น และสามารถสังเกตได้ชัดเจนกว่ามิติด้านความคิด ขณะที่ Russel & Bakken (2002) อธิบายว่าเป็นผลจากพัฒนาการที่นำไปสู่การตัดสินใจและลงมือกระทำอย่างมีอิสระจากแรงกดดันภายนอก

อิสระแห่งตนด้านอารมณ์ (Emotional Autonomy) Noom (1999) และ Noom, Deković & Meeus (2001) อธิบายว่าอิสระแห่งตนด้านอารมณ์ครอบคลุมทั้งมิติทางอารมณ์ ความรู้สึก และสัมพันธ์ภาพ โดยบุคคลจำเป็นต้องมีความเชื่อมั่นในเป้าหมายของตนเอง ควบคู่กับการเคารพเป้าหมายของผู้อื่น Beckert (2005) ระบุว่าความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ที่สะท้อนความเป็นตัวของตัวเอง ส่วน Russel & Bakken (2002) เสริมว่าเป็นช่วงที่วัยรุ่นเริ่มปรับมุมมองต่อผู้ปกครองอย่างสมจริง เห็นทั้งด้านบวกและข้อบกพร่อง และสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพใหม่ได้โดยไม่พึ่งพิงทางอารมณ์มากเกินไป

อิสระแห่งตนด้านความคิด (Cognitive Autonomy) Noom, Dekovic & Meeus (2001) อธิบายว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาในการประเมินความเป็นไปได้ ความปรารถนา และการกำหนดค่านิยมส่วนบุคคล ขณะที่ Russel & Bakken (2002) มองว่าเป็นความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม มีทัศนคติและความเชื่อที่เป็นอิสระ ช่วยให้วัยรุ่นเข้าใจความแตกต่างของสถานการณ์และมุมมองทางสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมตามกรอบแนวคิดทฤษฎีอิสระแห่งตน พบว่า การศึกษาของ เสรี ใหม่อัจฉริยะ (2553) มีความสอดคล้องกับการวิจัยฉบับนี้ เนื่องจากศึกษาในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นเช่นเดียวกัน โดยอ้างอิงและบูรณาการแนวคิดจาก Noom, Dekovic & Meeus (2001), Beckert (2005) และ Russel & Bakken (2002) จึงกำหนดองค์ประกอบของอิสระแห่งตนไว้ 3 ด้าน ได้แก่

1. อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม (Behavioral Self-Autonomy)
2. อิสระแห่งตนด้านอารมณ์ (Emotional Self-Autonomy)
3. อิสระแห่งตนด้านความคิด (Cognitive Self-Autonomy)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสรี ไหมจันทร์ (2553) ศึกษาการพัฒนาอิสระแห่งตนของนักเรียนมัธยมศึกษาผ่านโปรแกรมการให้การศึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้แนวทางจากทฤษฎีที่หลากหลาย อาทิ ทฤษฎีอัตบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีเกสตัลท์ และทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้การศึกษาที่มีระดับอิสระแห่งตนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน โดยส่งผลต่อความสามารถในการคิดไตร่ตรอง ควบคุมอารมณ์ และปรับตัวทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

Noom, Deković & Meeus (2001) ศึกษาวัยรุ่นอายุ 12–18 ปี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบวัดอิสระแห่งตนใน 3 ด้าน ได้แก่ การรับรู้เป้าหมาย การควบคุมตนเอง และการเผชิญปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับอิสระแห่งตน 3 มิติ คือ เชิงเจตคติ อารมณ์ และการปฏิบัติหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าอิสระแห่งตนในวัยรุ่นเป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วย 3 มิติดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าอิสระแห่งตนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการ และการเติบโตของเด็ก ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาด้านความคิด การควบคุมอารมณ์ และการปรับตัวทางสังคม ส่งผลกับกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาของเด็กในช่วงวัยรุ่น

ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

Treffinger et al. (2005) ได้เสนอกรอบแนวคิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ 4 องค์ประกอบหลัก ซึ่งครอบคลุม 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การทำความเข้าใจปัญหา (Understanding the Challenge)**
ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน การสร้างโอกาส (Constructing Opportunities), การค้นหาข้อมูล (Exploring Data), และการตีกรอบปัญหา (Framing Problems)
2. **การก่อเกิดแนวคิด (Generating Ideas)**
คือการผลิตแนวทางที่หลากหลายผ่านขั้นตอนการสร้างแนวคิด (Generating Ideas)
3. **การเตรียมตัวก่อนลงมือ (Preparing for Action)**
ประกอบด้วยการพัฒนาแนวทางแก้ปัญหา (Developing Solutions) และการสร้างการยอมรับ (Building Acceptance)
4. **การวางแผนกระบวนการ (Planning your Approach)**
ได้แก่ การประเมินงาน (Appraising Tasks) และการออกแบบกระบวนการ (Designing Process)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นลินทิพย์ คชพงษ์ (2561) ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่าผู้เรียนมีระดับการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่ำ และมักใช้วิธีการเดิม ๆ แม้เผชิญกับปัญหาใหม่

มนทกานต์ เมฆรา (2564) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าผู้เรียนที่ได้รับโปรแกรมมีระดับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ในภาคการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำ ทั้งในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และครู ซึ่งมักเลือกใช้วิธีการเดิม ๆ แม้ต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ ๆ สะท้อนถึงข้อจำกัดในการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นการสร้างความรู้เกี่ยวกับระดับและองค์ประกอบของการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนสามารถระบุจุดที่ควรพัฒนา และนำไปสู่การปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมดุล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจงในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 267 คน ที่ให้ความยินยอมและสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind (1971) จำนวน 28 ข้อ (ค่าความเชื่อมั่น .85) แบบวัดอิสระแห่งตนจากแนวคิดของ Noom et al. (1999) จำนวน 27 ข้อ (ค่าความเชื่อมั่น .82) และแบบวัดการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Treffinger et al. (2005) จำนวน 24 ข้อ (ค่าความเชื่อมั่น .98) เครื่องมือทั้งหมดผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสัมพันธ์ใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์อิทธิพลใช้การถดถอยพหุคูณ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแต่ละรูปแบบ (n=267)

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	3.60	0.94	มาก
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	2.48	0.95	น้อย
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	2.66	0.82	ปานกลาง
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง	2.11	0.92	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) อยู่ในระดับมาก รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ อยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อยู่ในระดับน้อย และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับอิสระแห่งตน (n=267)

อิสระแห่งตน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม	3.24	0.63	ปานกลาง
2. อิสระแห่งตนด้านอารมณ์	3.58	0.68	มาก
3. อิสระแห่งตนด้านความคิด	3.46	0.81	ปานกลาง
ภาพรวม	3.34	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า อิสระแห่งตนภาพรวมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) อยู่ในระดับปานกลาง อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับปานกลาง อิสระแห่งตนด้านอารมณ์ อยู่ในระดับมาก และอิสระแห่งตนด้านความคิด อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=267)

การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านการทำความเข้าใจปัญหา	3.47	0.81	ปานกลาง
2. การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านการก่อเกิดแนวคิด	3.40	0.82	ปานกลาง
3. การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านเตรียมตัวก่อนลงมือ	3.47	0.80	ปานกลาง
4. การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านการวางแผนกระบวนการ	3.46	0.83	ปานกลาง
ภาพรวม	3.45	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) อยู่ในระดับปานกลาง การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านการทำความเข้าใจปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านการก่อเกิดแนวคิด อยู่ในระดับปานกลาง การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านเตรียมตัวก่อนลงมือ อยู่ในระดับปานกลาง และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านการวางแผนกระบวนการ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อิสระแห่งตน และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=267)

ตัวแปร	การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	
	สหสัมพันธ์ (R)	P-Value
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	.323**	< 0.01**
อิสระแห่งตน	.648**	< 0.01**

*p < .05, **p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกกับการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และมีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวกกับอิสระแห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อิสระแห่งตน และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=267)

ปัจจัยทำนายการแก้ไข ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์				
	β	Beta	SE _b	t	p
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	0.052	0.060	0.041	1.293	0.197
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	0.107**	0.125	0.036	2.977	0.003
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	0.001	0.001	0.043	0.020	0.984
การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง	0.036	0.039	0.040	0.914	0.361
อิสระแห่งตน	1.175**	0.782	0.060	19.668	0.001
อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม	0.274**	0.192	0.067	4.073	0.001
อิสระแห่งตนด้านอารมณ์	0.073	0.057	0.051	1.441	0.151
อิสระแห่งตนด้านความคิด	0.642**	0.629	0.051	12.501	0.001
Constant	-0.487		0.226	-2.155	0.032

R = 0.839, R² = 0.704, F = 87.855, Adjusted R² = 0.696, SE_e = 0.424

*p < .05, **p < .01

จากตารางที่ 5 พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และอิสระแห่งตน สามารถร่วมกันพยากรณ์การแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ และมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 70.4 ($R^2 = 0.704$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 โดยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และอิสระแห่งตน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.107 และ 1.175 ตามลำดับ โดยทั้งสองตัวแปรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยตามสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ สามารถแยกอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้ คือ

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่ารูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ ($r=.323$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่าอิสระแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ในระดับสูง ($r=.648$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อิสระแห่งตน อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม และอิสระแห่งตนด้านความคิด สามารถร่วมกันทำนายแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐาน

1. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า คะแนนของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละรูปแบบที่วัดได้ มีค่าคะแนนแตกต่างกัน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีระดับมากที่สุด รองลงมา คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และทอดทิ้ง อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสามารถสังเกตได้จากข้อมูลว่านักเรียนส่วนใหญ่นั้นอาศัยอยู่กับพ่อและแม่ถึงร้อยละ 70.4 ผลการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แบบควบคุม และแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ โดยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่นั้น เป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Mehrinejd et al., (2015) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กเติบโตขึ้นมาโดยสามารถแสดงออกอย่างเสรี เกิดจากพ่อแม่มีการเลี้ยงดูด้วยการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี สนับสนุนให้มีความกล้าทำ และยอมรับผลของการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษาของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจเอง ก็มีปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ไขปัญหาย สอดคล้องกับการศึกษาของ Hashem et al. (2024) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแก้ไขปัญหายของวัยรุ่น เนื่องจาก พ่อแม่จะไม่ค่อยกำหนดขอบเขตพฤติกรรม การคิดและการตัดสินใจ ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้พ่อแม่จะมีการตอบสนองต่อ

ความต้องการสูงมากโดยไม่ได้คำนึงถึงพื้นฐานพฤติกรรม อาจทำลูกเกิดความบกพร่องในทักษะการสื่อสาร การเข้าสังคม แสดงออกอย่างก้าวร้าวรุนแรงและขาดทักษะการมองเห็นกฎเกณฑ์ในสังคม การศึกษาของ Önder and Gülay (2009) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้เด็กมองเห็นกฎระเบียบ พ่อแม่จะเลี้ยงดูลูกด้วยความเข้มงวด กำหนดกฎเกณฑ์ไม่ถามความคิดเห็นของลูก หากสามารถตอบสนองความต้องการของพ่อแม่ได้ก็จะไม่เกิดปัญหา ส่งผลให้เกิดการเห็นถึงกฎเกณฑ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Sanober et al. (2023) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้นมีส่วนช่วยอย่างมากที่จะป้องกันไม่ให้อายุทำผิดกฎ ลูกสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หากสอดคล้องกับความต้องการของพ่อแม่ ถึงแม้จะทำให้ลูกเติบโตมาด้วยความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง แต่ก็สามารถมองเห็นกฎเกณฑ์ทางสังคมและการแก้ไขปัญหที่สอดคล้อง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งไม่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ โดยพ่อแม่จะเพิกเฉย ไม่ใส่ใจในการตอบสนองความต้องการของลูก จึงทำให้ลูกเติบโตมาด้วยความบกพร่องหลายประการ เช่น ความภาคภูมิใจในตนเอง การมองเห็นปัญหา และการเข้าใจกฎเกณฑ์ อีกทั้งยังนำมาสู่ปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล ภาวะความบกพร่องของทักษะทางสังคม ด้านบุคลิกภาพ และพัฒนาการด้านการรู้คิด สอดคล้องกับการศึกษาของ Schroeder et al. (2010)

2. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าอิสระแห่งตนนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ โดยค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอิสระแห่งตนและการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์เป็นไปในทิศทางบวก เนื่องจากอิสระแห่งตนนั้น เป็นปัจจัยส่งเสริมให้เด็กเกิดภาวะการหยั่งรู้ภายใน เกิดการสำรวจค้นพบความสามารถส่วนตน เกิดความมั่นใจในตนเอง เกิดความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการทางความคิดในการแก้ไขปัญห สอดคล้องกับการศึกษาของ Salam et al. (2018) ที่ศึกษาในเด็กนักเรียน พบว่าการสร้างกฎแห่งตน สามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการหยั่งรู้ภายในจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ และเสริมสร้างทักษะการแก้ไขปัญห ทำให้เกิดความคิดที่มีความเป็นเหตุเป็นผล พัฒนากระบวนการแก้ไขปัญห มีการรับรู้เอกลักษณ์ส่วนตน จากการศึกษาของ Ryan and Deci (2006) พบว่าอิสระแห่งตนเป็นภาวะของการมีชีวิตอย่างตระหนักรู้ถึงความเป็นตัวของตัวเอง ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในความคิดสร้างสรรค์ สามารถทดลองใช้กับการแก้ไขปัญห เกิดการแก้ไขปัญหที่มีความสร้างสรรค์และยังมีความสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม Nicole et al. (2018) กล่าวว่า การที่บุคคลจะสามารถพัฒนาอิสระแห่งตนขึ้นมาได้ต้องมีทักษะการรู้คิด การรับรู้ถึงตัวตนสามารถในการกำกับและระบอบารมณ โดยอิสระแห่งตนที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์มากที่สุด คือ อิสระแห่งตนด้านความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการด้านสติปัญญา ความปรารถนา และความสามารถในการหาทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกับกระบวนการในการแก้ไขปัญหที่ต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และอิสระแห่งตน สามารถร่วมกันทำนายนการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ โดยจากสมการทำนายพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อิสระแห่งตน อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม และอิสระแห่งตนด้านความคิด สามารถทำนายนการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ โดยมีประสิทธิภาพการทำนาคิดเป็นร้อยละ 70 หมายความว่า การแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อิสระแห่งตน อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม และอิสระแห่งตนด้านความคิด สอดคล้องกับการศึกษาของ Sanober et al. (2023) ที่กล่าวว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้นมีส่วนช่วยอย่างมากที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการทำผิดกฎ เนื่องจากเกิดความตระหนักรู้ว่าการทำผิดกฎอาจนำมาซึ่งปัญหาในชีวิต อีกทั้งยังสามารถบรรลุเป้าหมายหากมีสอดคล้องกับความต้องการของพ่อแม่ อีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายนการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ได้ คืออิสระแห่งตนทั้งทางด้านพฤติกรรม และอิสระแห่งตนด้านความคิด โดยกรอบความคิดของอิสระแห่งตนของ Noom, Dekovic & Meeus (2001) กล่าวว่า อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรมนั้นเป็นการลงมือกระทำ เพื่อให้บุคคลบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับอิสระแห่งตนด้านความคิด เป็นการคิดหาวิธีการที่หลากหลายในการบรรลุเป้าหมาย โดยจากการศึกษาของ Russel and Bakken (2002) กล่าวว่า อิสระแห่งตนด้านความคิดนั้นช่วยให้บุคคลสามารถคิดในเชิงนามธรรม สามารถเห็นความแตกต่างของสถานการณ์ โดยผ่านการกลั่นกรองด้านกฎระเบียบแล้ว ดังนั้นหากสามารถส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่การกำหนดขอบเขตพฤติกรรมที่เหมาะสม มีการชี้แจงเหตุผล รวมถึงส่งเสริมให้เด็กมีการรับรู้ถึงเอกลักษณ์ ความสามารถของตน และกระบวนการแก้ไขปัญหาย จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ในเด็กได้ และหากส่งเสริม มีความมั่นใจในตนเอง และได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนทั้งความคิดสร้างสรรค์ และความมั่นใจในตนเอง ช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้ราบรื่น มีสุขภาพทั้งกายและใจที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำข้อดีของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมาปรับใช้ เช่น ความเอาใจใส่ การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงเป็นตัวของตัวเองอย่างเปิดเผยเป็นผล การตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกของเด็ก การกำหนดให้เห็นถึงกฎระเบียบในครอบครัว และการเปิดโอกาสให้แสดงความเป็นตัวเองได้อย่างเต็มที่ สามารถให้ข้อมูลเหล่านี้ในการประชุมผู้ปกครอง การให้การปรึกษาเบื้องต้นของผู้ปกครองและครูประจำชั้น หรือการให้การปรึกษาแบบครอบครัวของนักจิตวิทยาโรงเรียน เพื่อมองเห็นแนวทางการปรับใช้ และพัฒนาการการแก้ไขปัญหายของเด็กนักเรียนต่อปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่อย่างสร้างสรรค์

2. โรงเรียนสามารถนำข้อดีของอิสระแห่งตนในด้านต่าง ๆ ไปปรับใช้กับการเรียน และการทำกิจกรรมภายในโรงเรียน เป็นการสะท้อนถึงตัวตนของเด็กนักเรียนแต่ละคน ให้เกิดความตระหนักรู้ถึงตัวตนของตนเอง รวมถึงสร้างความรับผิดชอบในการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อิสระแห่งตนในภาพรวม อิสระแห่งตนด้านพฤติกรรม และด้านความคิด เป็นปัจจัยพยากรณ์กับการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ โรงเรียนสามารถนำองค์ความรู้ กรอบแนวคิดดังกล่าว ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรม การให้การปรึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อเพิ่มการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เอกสารอ้างอิง

- นลินทิพย์ ขพพงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนทกานต์ เมฆรา. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(3), มีนาคม.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, อีระพร อูวรรณโณ, เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ และคณะ. (2545). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*. ราชกิจจานุเบกษา, 143.
https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF
- เสรี ใหม่จันทร์. (2553). การวิเคราะห์องค์ประกอบและการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1, Pt.2), 1–103. <https://doi.org/10.1037/h0030372>
- Beckert, T. E. (2005). *Fostering Autonomy in Adolescents: A Model of Cognitive Autonomy and Self-evaluation*. Utah State University [Paper presented at the American Association of Behavioral and Social Sciences].
- Hashem, W. A. A., Abdelaziz, E. M., Mohammed, S., & Others. (2024). Problem solving skills and its relation to parental authority among technical secondary schools students.

- Menoufia Nursing Journal, Faculty of Nursing, Menoufia University*, 9(1), 277–291.
<https://doi.org/10.21608/MENJ.2024.354765>
- Khanum, S., Mushtaq, R., Kamal, M. D., & Others. (2023). The influence of parenting styles on child development. *Journal of Policy Research*, 9(2), 808–816.
<https://doi.org/10.61506/02.00022>
- Mehrinejad, S. A., Rajabimoghadam, S., & Tarsafi, M. (2015). The Relationship between Parenting Styles and Creativity and the Predictability of Creativity by Parenting Styles. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (205), 56-60.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.09.014>
- Mele, A. R. (2001). *Autonomous Agents: From Self-Control to Autonomy*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0195150430.001.0001>
- Noom, M. J. (1999). *Adolescent Autonomy: Characteristics and Correlates* [Thesis]. Delft: Eburon Publishers.
- Noom, M. J., Dekovic, M., & Meeus, W. H. (2001). Conceptual Analysis and Measurement of Adolescent Autonomy. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(5), 577-595.
<https://doi.org/10.1023/A:1010400721676>
- Önder, A., & Gülay, H. (2009). Reliability and validity of parenting styles and dimensions questionnaire. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 508–514.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.092>
- Perry, N. B., Dollar, J. M., Calkins, S. D., Keane, S. P., & Shanahan, L. (2018). Childhood self-regulation as a mechanism through which early overcontrolling parenting is associated with adjustment in preadolescence. *Developmental Psychology*, 54(8), 1542–1554.
<https://doi.org/10.1037/dev0000536>
- Russell, S., & Bakken, R. J. (n.d.). *Development of Autonomy in Adolescence*. Basicknowledge101.
<https://www.basicknowledge101.com/pdf/Development%20of%20Autonomy%20in%20Adolescence.pdf>.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2006). Self-regulation and the problem of human autonomy: Does psychology need choice, self-determination, and will. *Journal of Personality*, 74(6), 1557–1586. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2006.00420>

- Salam, A., & Miriam, S. (2018). Teaching problem-solving skills through learner autonomy-based learning and local wisdom insight. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*, 147. <https://doi.org/10.2991/icsse-17.2018.1>
- Sanober, A., Noorjahan, M., Kumari, J. A., Satish, O. S., Sreedevi, N. N., Bhaskar, M. V., Kompella, S. B. S., & Khan, S. A. (2023). Evaluation of proprotein convertase subtilisin/kexin type 9 in patients with acute coronary syndrome: An observational study. *Journal of Clinical and Preventive Cardiology*, 12(1), 3–7. https://doi.org/10.4103/jcpc.jcpc_20_22
- Schroeder, R. D., Bulanda, R. E., Giordano, P. C., & Others. (2010). Parenting and adult criminality: An examination of direct and indirect effects by race. *Journal of Adolescent Research*, 25(1), 64–98. <https://doi.org/10.1177/0743558409354215>
- Treffinger, D. J. (1995). Creative Problem Solving: Overview of education implications. *Education Psychology Review*, 7(3), 301 –312. <https://doi.org/10.1007/BF02213375>
- Treffinger, D. J., & Isaksen, S. G. (2005). Creative problem solving: The history, development, and implications for gifted education and talent development. *Gifted Child Quarterly*, 49(4), 342–353. <https://doi.org/10.1177/001698620504900407>
- Treffinger, D. J., Isaksen, S. G., & Dorval, B. (2005). *Creative problem solving: An introduction* (4th ed.). Prufrock Press.